

Förordning (SKOLFS 2018:xx) om läroplan för förskolan

Regeringen föreskriver följande.

Den läroplan som framgår av bilagan till denna förordning skall gälla för förskolan.

Denna förordning ska kungöras i Statens skolverks författningssamling (SKOLFS).

Denna förordning träder i kraft den dag datum 2018.

På regeringens vägnar

BESLUTSFATTARE

Föredragande
(Utbildningsdepartementet)

Bilaga

2018 ÅRS LÄROPLAN FÖR FÖRSKOLAN (Lpfö 18)

1. Förskolans värdegrund och uppdrag

Grundläggande värden

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Enligt skollagen (2010:800) syftar utbildningen inom skolväsendet till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som arbetar inom förskolan ska främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet och solidaritet mellan människor är de värden som förskolan ska gestalta och förmedla. De grundläggande värdena uttrycker det förhållningssätt som ska präglade utbildningen. Utbildningen ska lyfta fram och synliggöra omsorg om och hänsyn till andra människor, liksom rättvisa och jämställdhet samt egna och andras rättigheter.

Utbildningen ska bedrivas i demokratiska former och därigenom lägga grunden till ett växande ansvar och intresse hos barnen för att på sikt aktivt delta i samhällslivet.

Förståelse och medmänsklighet

Förskolan ska ta tillvara och utveckla barns ansvarskänsla samt uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation.

Utbildningen ska präglas av omsorg om individens välbefinnande och utveckling. Inget barn ska bli diskriminerat eller utsatt för kränkande behandling i förskolan. Utbildningen syftar därför till att barnens förmåga till empati och omtanke om andra utvecklas, liksom öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt. Utbildningen ska dessutom stödja barnens behov av att på olika sätt få reflektera över och dela sina tankar om livsfrågor med andra.

Samhällets olika kulturer och internationalisering förutsätter förmåga att leva med och förstå de värden som ligger i ett samhälle präglad av mångfald. Förskolan är en social och kulturell mötesplats som har både en möjlighet och ett ansvar för att stärka denna förmåga hos alla som verkar där.

Saklighet och allsidighet

Förskolan ska vara öppen för olika uppfattningar och uppmuntra att barnen för fram sina åsikter. Varje barn ska få möjlighet att bilda sig egna uppfattningar och göra val utifrån de egna förutsättningarna. På så sätt kan barnens delaktighet och tilltro till den egna förmågan grundläggas och växa.

Undervisningen ska vara saklig, allsidig och icke-konfessionell. Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna lämna sina barn till förskolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen.

Barn tillägnar sig etiska värden och normer främst genom konkreta upplevelser. Vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle och därför är vuxna viktiga som förebilder.

Alla som verkar i förskolan ska hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och denna läroplan och klart ta avstånd från det som strider mot dem.

En likvärdig utbildning

Enligt skollagen ska utbildningen i förskolan vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Utbildningen i förskolan ska visa omsorg om det enskilda barnets välbefinnande, trygghet, utveckling och lärande. Utbildningen ska ta hänsyn till barnens olika förutsättningar och behov samt anpassas till alla barn i förskolan. Detta innebär att undervisningen inte kan utformas på samma sätt överallt och att förskolans resurser därför inte ska fördelas lika. Begreppet undervisning ska ges en vid tolkning i förskolan där omsorg, utveckling och lärande utgör en helhet.

Undervisningen ska ta sin utgångspunkt i barnens behov och intressen samt i det kunnande och de erfarenheter som barnen tidigare kan ha tillägnat sig, men också kontinuerligt utmana barnen vidare genom att inspirera till nya upptäckter och kunskaper. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer ledning och stimulans än andra barn ska få en utbildning som är

utformad med hänsyn till barnets behov och förutsättningar, så att barnet utvecklas så långt som möjligt. Förskolan har ett särskilt ansvar för barn med funktionsnedsättning.

Förskolan ska ge utrymme för barnen att mötas och arbeta tillsammans, samt att med samma möjligheter och på lika villkor pröva och utveckla förmågor och intressen. Hur förskolan organiserar utbildningen, hur barnen blir bemötta, samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om sin identitet. Förskolan ska aktivt och medvetet främja barnens lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet.

Rättigheter och skyldigheter

Förskolan ska klargöra för barnens vårdnadshavare vilka mål utbildningen har. Detta är en förutsättning för barns och vårdnadshavares möjlighet till inflytande och påverkan.

Det är inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska dessutom bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda barnen för att på sikt aktivt delta i samhällslivet. Barns synpunkter ska tillmätas vikt i överensstämmelse med deras ålder och mognad.

Förskolans uppdrag

Helhetssyn

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande genom att vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. I samarbete med hemmen ska förskolan främja barnens utveckling till ansvars-kännande människor och samhällsmedlemmar.

Förskolan ska vara en levande social gemenskap som ger trygghet samt vilja och lust att lära. Barn söker förstå och skapa sammanhang och mening utifrån sina erfarenheter. Därför ska barnen i förskolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Personalen ska stödja barnen i att utveckla tillit och självförtroende. De ska uppmuntra barnens nyfikenhet, företagsamhet och intressen samt stimulera deras vilja och lust att lära.

Förskolan ska erbjuda barnen en i förhållande till deras ålder och vistelsetid väl avvägd dagsrytm och miljö. Såväl omsorg som aktiviteter för utveckling och lärande ska planeras på ett balanserat sätt för att främja barns hälsa och välbefinnande.

Leken

Leken är viktig för barns hela utveckling och lärande. Ett medvetet bruk av leken och dess olika former ska präglade utbildningen i förskolan. Genom att leken har en central plats i utbildningen främjas barns utveckling och lärande. Leken och lärandet stimulerar fantasi, inlevelse och i den skapande och gestaltande leken får barn möjligheter att uttrycka och bearbeta upplevelser, känslor och erfarenheter. Barns kommunikation samt förmåga till symboliskt tänkande och att samarbeta och lösa problem stimuleras och utmanas genom leken.

Allsidiga utveckling och lärande

Utbildningen i förskolan ska syfta till att stimulera barnens allsidiga utveckling och lärande. Alla barn ska få uppleva den tillfredsställelse det ger att göra framsteg, övervinna svårigheter och att vara en tillgång i gruppen. Förskolans uppgift innebär att i samarbete med vårdnadshavare verka för att varje barn får möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. Förskolan ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran och utveckling. Personalens förmåga att förstå och samspela med barnet och få föräldrarnas förtroende är viktig, så att vistelsen i förskolan blir positiv för barnet.

Internationalisering och kulturarv

I förskolans uppdrag ingår att såväl utveckla barns förmågor och barns eget kulturskapande som att överföra och ett kulturarv – värden, traditioner och historia, språk och kunskaper – från en generation till nästa.

Medvetenhet om det egna kulturarvet och delaktighet i andras kulturer ska bidra till att barnen utvecklar sin förmåga att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar. Utbildningen i förskolan ska därför grundlägga en förståelse för olika kulturer, samt de nationella minoriteternas och urfolket samernas språk och kulturer. Förskolan ska sörja för att alla barn får sin kultur speglad i förskolan. På så sätt kan förskolan synliggöra en mångfald av kulturer och bidra till att stödja barn som tillhör de nationella minoriteterna och barn med utländsk bakgrund i att utveckla en flerkulturell tillhörighet.

Kommunikation, uttrycksformer och digitalisering

Förmåga att kunna kommunicera, söka ny kunskap och kunna samarbeta är nödvändig i ett samhälle präglad av stort informationsflöde och kontinuerlig förändring. Språk, lärande och identitetsutveckling hänger ouplösligt samman. Undervisningen i förskolan ska därför lägga stor vikt vid att stimulera varje barns språkutveckling genom att uppmuntra och ta till vara barnets nyfikenhet och intresse att kommunicera med tal eller tecken samt med skriftspråk. Barn med annat modersmål än svenska som får förutsättningar att utveckla sitt modersmål får bättre möjligheter att lära sig svenska och även utveckla kunskaper inom andra områden. Undervisningen i förskolan ska därför på olika sätt skapa möjligheter för barn med annat modersmål än svenska eller som tillhör en av de nationella minoriteterna att använda både det svenska språket, sitt modersmål och sitt nationella minoritetsspråk. För döva och hörselskadade barn innebär detta att förskolan ska skapa möjligheter för dem att möta och använda sig av både teckenspråk och svenska i förskolans alla sammanhang.

Barnen ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. Undervisningen ska ge barnen möjlighet att skapa, gestalta och kommunicera med hjälp av olika uttrycksformer såsom bild, sång och musik, drama, rytmik, dans och rörelse. Barnen ska även ges möjlighet att undersöka och beskriva sin omvärld samt konstruera, forma och skapa med användning av olika material och tekniker. Dessutom ska undervisningen i förskolan ge barnen förutsättningar att utveckla digital kompetens. Detta sker genom att barnen får möjlighet att utveckla förståelse för den

digitalisering som de möter i vardagen samt ges möjlighet att utveckla ett ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik.

På så sätt ska undervisningen ge barnen förutsättningar att kunna tänka, lära och kommunicera i olika sammanhang och för skilda syften. Därigenom läggs grunden till att barnen på sikt tillägnar sig de kunskaper som alla i samhället behöver.

Entreprenöriellt förhållningssätt, hållbar utveckling och hälsosam livsstil

Förskolan ska stimulera barnens kreativitet, nyfikenhet och självförtroende. Barnen ska därför få möjligheter att utveckla sin förmåga att iaktta och reflektera och därmed få möjlighet att förundras. Utbildningen ska stimulera barnen till att ta initiativ och ansvar samt ge dem möjlighet att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Undervisningen ska uppmuntra och utmana barnen att pröva egna och andras idéer, lösa problem och omsätta idéerna i handling.

Förskolan ska i utbildningen lägga stor vikt vid frågor om hållbar utveckling och hälsosam livsstil och en positiv framtidstro ska prägla utbildningen. Undervisningen ska ge barnen möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling. Därför ska undervisningen ta tillvara barnens nyfikenhet och ge dem möjlighet att utveckla sitt intresse för och kunskaper om natur, samhälle och miljö.

Undervisningen i förskolan ska ge barnen förutsättningar att utveckla intresse för och kunskaper om urfolket samerna, samt samernas möjligheter att bevara och utveckla sin samiska identitet som en del av det svenska samhället.

Barnen ska ges förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att få delta i fysiska aktiviteter och vistelse i olika naturmiljöer. Undervisningen ska ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla sitt intresse för att vara fysiskt aktiva. Genom att den fysiska aktiviteten är en naturlig del av barnets dag kan utbildningen bidra till en förståelse för hur fysisk aktivitet kan påverka hälsa och välbefinnande.

Undervisningen ska ge barnen möjligheter att utforska, ställa frågor kring och samtala om företeelser och samband i omvärlden och på så sätt utmana och stimulera barnens intresse för hållbar utveckling och hälsosam livsstil.

Utveckling och lärande

Utbildningen och undervisningen ska främja barnens utveckling och lärande, vilket förutsätter att varje förskola har en aktiv diskussion om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap idag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Kunskap är inget entydigt begrepp. Kunskap kommer till uttryck i olika former – såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet – som förutsätter och samspelar med varandra. Undervisning och lärande får inte ensidigt betona den ena eller den andra kunskapsformen.

Förskolan har en viktig roll för att grundlägga barns trygghet och självkänsla. Varje barn har därför rätt att få utvecklas samt få erfara den tillfredsställelse och glädje som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.

Barn söker och erövrar kunskap genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande, men också genom att iaktta, samtala och reflektera. Utbildningen ska utgå från barnens erfarenheter, intressen, motivation och drivkraft att söka kunskaper. Med ett temainriktat arbetssätt och i en rik lärmiljö kan barnens lärande bli mångsidigt och sammanhängande.

Utbildningen ska baseras på samspelet mellan personal och barn men också på att barnen lär av varandra. Barngruppen är en viktig och aktiv del i barns utveckling och lärande. Personalen ska se varje barns möjligheter och engagera sig i samspelet med både det enskilda barnet och barngruppen.

Förskolan ska stödja barnen att utveckla en positiv uppfattning om sig själva som lärande och skapande individer. De ska få förutsättningar att bilda sig utifrån olika aspekter. Därför ska barnen få möjligheter att upptäcka och förundras, pröva och utforska samt att tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör också till det som barnen ska få möjlighet att tillägna sig.

Undervisningen i förskolan ska syfta till att stimulera barnens allsidiga utveckling och lärande. Undervisningen ska ta sin utgångspunkt i barnets egen aktivitet, behov och intresse, men också kontinuerligt utmana barnen vidare genom att inspirera till nya upptäckter och kunskaper. I undervisningen ska barnen erbjudas en variation av arbetssätt, uttrycksformer och lärmiljöer som gynnar övergången från förskola till förskoleklass, skola och fritidshem. Därigenom ska undervisningen i förskolan bidra till kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande samt förbereda dem för fortsatt utbildning.

Förskolan ska erbjuda barnen en trygg miljö som samtidigt utmanar och lockar till lek och aktivitet. Den ska inspirera barnen att utforska omvärlden. Barnen ska kunna växla mellan olika aktiviteter under dagen. Utbildningen ska ge utrymme för barnens egna initiativ, fantasi och kreativitet i lek och lärande såväl inomhus som utomhus. Utomhusvistelsen ska ge möjlighet till lek och andra aktiviteter både på lekplatser, den närmaste omgivningen och i olika naturmiljöer.

Varje förskolas utveckling

Förskolans utbildning ska genomföras och utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Förskolechefens dagliga pedagogiska ledning och personalens professionella ansvar är förutsättningar för att utbildningen ska utvecklas kvalitativt. Detta kräver att förskolechefen och personalen systematiskt och kontinuerligt följer upp, utvärderar och analyserar måluppfyllelsen i utbildningen samt att olika metoder prövas, utvecklas och utvärderas. Arbetet måste ske i ett aktivt samspel mellan förskolans personal och barn, och i nära kontakt med hemmen.